

הטועה, שאינה יודעת אם עומדת בימי נידוטה או זיבתה, אם תמנה שבעה נקיים – טהורה היא ודאי, אלא שעדיין לא יצאה מן הספק להבא, שאם תראה טומאה אינה יודעת אם נדה היא או זבה. [וכשהיא בספק – מביאה קרבן כזבה ואינו נאכל מפני הספק, שמא הוא חולין והריהו נבלה משום המליקה].
 רש"י כתב שמביאה עולה כשאר זבה, ומתנה שאם אינה חייבת – תהא נדבה. ויש סוברים שמספק אינה מביאה עולה מאחר ואין העולה מעכבת כפרתה (כ"כ בספר מקדש דוד יב, בדעת התוס' בנייר ס.).

הלכך אינה יוצאת מידי הספק אלא כעבור י"ז יום נקיים, שאז אם תראה דם ודאי תחילת נדה היא, כי בין אם ראייתה הקודמת – נידוטה, בין אם היא של זוב, הלא עברו כדי ימי נידוטה עם ימי זוב שלאחריהם. אבל אם תראה ביום הי"ז עצמו או קודם לכן, שמא הראיה הקודמת היתה תחילת ימי נדתה ועתה הוא היום האחרון של ימי הזוב.

ופעמים שאינה צריכה להמתין י"ז נקיים אלא פחות – כאשר ראתה מספר ימים רצופים, ואז היא נוהגת כדלהלן:

שני ימים ראשונים של ראייתה היא חוששת שמא הם סוף ימי הזוב, ומחשבת היום השלישי של ראייתה כאילו אז התחילו ימי נידוטה, וכעבור שבעה ימים מתחילים ימי זוב, הלכך אם תספור שבעה נקיים, הריהי יוצאת מספק זבה, ואם תראה דם לאחר ז' נקיים הרי זו פתיחת נידתה – ובלבד שעברו י"א יום מתחילת אותם ימי זיבה (שהתחילו, לפי החשש, ביום העשירי לראייתה, כאמור).

הלכך אם ראתה י"ג ימים רצופים – אם מונה שבעה ימים נקיים, חזרה לתחילת נדתה, אבל ראתה י"ב יום, לא תצא מן הספק אלא כעבור שמונה ימים נקיים, אבל יום שמיני עצמו, אם תראה בו הריהי בספק שמא עדיין היא ביום הי"א לזיבתה, שהיומים הראשונים שראתה אפשר שהיו סוף ימי זוב, ועוד שבעה ימים לנדתה, והרי לא שלמו י"א ימי זיבה.

כלל הדבר: אין פתח-נדה בטועה פחות משבעה ימים, ולא יתר על שבעה-עשר.

ב. נגעי אדם בודקים אותם על ידי הסגר, ואין הסגר פחות משבעה ימים. לאחר שבעת ימי הסגר, בודק הכהן את הנגע; אם עמד בעינו ולא פשה – ישנם נגעים שטהורים מיד, והם נגעי השחין והמכוה. ויש שנתנים להם שבוע שני להסגר – בשאר נגעי עור בשר, שאת או ספחת או בהרת. עמד הנגע בעינו – טהור. ואם פשה הנגע או נולדו בו שאר סימני טומאה – הוחלטה טומאתו.
 בנגעי בתים, פעמים וצריך שלש שבועות לבדיקה; אם לאחר השבוע הראשון נשאר הנגע, וכן לאחר השבוע השני – חולץ וקוצה וטח שוב ונותן לו שבוע שלישי; חזר הנגע – יותץ. לא חזר – טהור.

דפים ח – ט

יג. כמה חדשים מלאים וחדשים חסרים אפשריים בשנה פשוטה או מעוברת?

נחלקו השיטות בדבר; לדעת אחרים, לעולם יש לקבוע בשנה ששה חדשים חסרים וששה מלאים, ואפילו לא נראה מולד-הירח החדש, אין ממתנינים לעדים כדי לקדשו על פי הראיה אלא קובעים החדשים כפי הסדר הרגיל, אחד מלא ואחד חסר. טעם הדבר, כדי שיחול המולד ביום ראש חדש או בסמוך לו ככל האפשר, והרי הזמן שבין מולד למולד הוא 29 יום ומחצה (ועוד מעט).

ובשנה מעוברת, חדש העיבור הוא שלש יום, וכנגדו מחסרים אחד מחדשי הקיץ (נראה שאינו מוכרח לעולם אלא פעמים חדש העיבור חסר; אם נראה הירח לקדשו בזמנו. כן משמע בשטמ"ק). ואולם מדי שלש שנים, ועוד

פעם בשלשים שנה לערך, קובעים חדש מלא נוסף בשנה, כלומר שבעה מלאים וחמשה חסרים בשנה פשוטה, או שבעה וששה במעוברת – משום עודף חלקי השעה שיש בין מולד למולד, שהוא מעט יותר מ-29 יום ומחצה.

לשיטה זו, מניין ימות השנה בדרך כלל הוא 354 יום. ובשנה מעוברת: 383. ואין בין ראש השנה זה לראש השנה הבא אחריו אלא ארבעה ימים בלבד, שאם ר"ה זה חל ביום ראשון, ר"ה הבא יהיה ביום חמישי. ובמעוברת – חמשה ימים.

ואולם דעת סתם משנתנו (שכמותה פסק הרמב"ם. ע' קדוה"ח יח. וע"ע לח"מ תמידין א, יז; מנ"ח שט, א; בית ישי כט), אינה כן, אלא אפשר להוסיף או לגרע במספר החדשים המלאים והחסרים, ולעולם אין פוחתים מארבעה חדשים מעוברים בשנה משום שאז יחול ראש השנה הבא מוקדם מהראות המולד שלשה ימים, וירננו הרואים (וע' חו"א או"ח קמ, ג ובדרושי 'יערות דבש' ח"ב ד). ואולם ארבעה חדשים מעוברים – עושים, כגון שהיתה שנה שלפניה מעוברת וחודש העיבור בן שלשים יום, ונתאחר ר"ה מן המולד.

ולענין אפשרות הוספת חדשים מלאים; לפירוש רב הונא למשנתנו (וכן היא דעת רבי ודעת שמואל. וכ"ה בתוספתא) אפשר לעבר שמונה חדשים, כגון שהשנה שלפניה היתה מעוברת וחודש העיבור היה חסר, והרי הקדים ר"ה את המולד מעט (וה"ה כששנה זו מעוברת. עפ"י תוס'), אבל לעולם אין להרבות יותר משמונה מלאים. ולדעת עולא, גם שמונה אי אפשר, שלדעתו חודש העיבור לעולם הוא בן שלשים יום, והרי אם נעבר שמונה חדשים, נמצא מתאחר המולד ביומיים לאחר ראש השנה.

א. הרמב"ם פסק כרב הונא. ולא פירש שעושים שמונה מלאים דוקא בשנה מעוברת (וכבר עמד על כך בי"ב תודה).

ב. מעולם לא נראו ששה חדשים מעוברים בשנה זו אחר זו (תוספתא).

ג. במקום שאין מכירים זמנו של חדש, וכן בגליות – נוהגים אחד מעובר ואחד שאינו מעובר (תוספתא א). וכן נקבע עתה ע"י מסדרי הלוח, שלעולם לא יהיו בשנה יותר משבעה מלאים או שבעה חסרים (עתוס').

ד. מצינו שבשנה הראשונה לצאת ישראל ממצרים עשה משה שמונה חדשים חסרים (שבת פח.). ואעפ"י שלא היתה השנה הקודמת מעוברת שהרי בניסן של אותה שנה נאמר 'החדש הזה לכם', לא היה לחוש מפני הרואים, שהרי הלבנה היתה מכוסה בענני הכבוד (עפ"י יערות דבש ח"ב ד. ע"ש).

דף י

י"ד. א. כמה תקיעות תקעו במקדש בכל יום?

ב. כמה נבלים וחלילים היו במקדש?

ג. בכמה ימים החליל היה מכה לפני המזבח?

ד. התרועה והתקיעות שלפניה ולאחריה – האם כולן מצוה אחת, ומאי נפקא מינה?

ה. החליל שבמקדש – מהם תכונותיו ושמותיו, וכיצד היה שימושו בנגינה? אלו כלים נוספים מוזכרים בסוגיא ומה הן תכונותיהם?

א. בכל יום תקעו הכהנים במקדש בחוצרות, לא פחות מעשרים ואחת תקיעות, שהן שבע תרועות וי"ד תקיעות, לכל תרועה תוקעים תקיעה אחת לפניה ואחת לאחריה; שלש בפתיחת שערים, תשע בנסכי תמיד של שחר ותשע בנסכי תמיד של בין הערבים (עפ"י סוכה ג. וע' אבנ"ז או"ח כג, ה – האם תיתכן אפשרות ל"ב תקיעות ביום).